

PRIIMTI TEKSTAI

P8_TA(2016)0351

Zimbabvė

2016 m. rugsėjo 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Zimbabvės (2016/2882(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Zimbabvės,
 - atsižvelgdama į 2016 m. liepos 12 d. ES pareiškimą vietos lygiu dėl smurto,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 9 d. ES pareiškimą vietos lygiu dėl Itai Dzamaros pagrobimo,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. vasario 15 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2016/220, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2011/101/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Zimbabve¹,
 - atsižvelgdamas į Visuotinį politinį susitarimą, kurį 2008 m. pasirašė trys pagrindinės partijos: ZANU PF, MDC-T ir MDC,
 - atsižvelgdamas į 1981 m. birželio mėn. Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją, kurią Zimbabvė ratifikavo,
 - atsižvelgdamas į 1948 m. gruodžio mėn. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į Zimbabvės Konstituciją,
 - atsižvelgdamas į Kotonu susitarimą,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 135 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi Zimbabvės gyventojai daug metų kenčia nuo autoritarinio režimo, kuriam vadovauja prezidentas R. Mugabe ir kuris valdžią išlaiko korupcija, smurtu, klastodamas rinkimus ir naudodamasis žiaurių saugumo pajėgų aparatu; kadangi Zimbabvės gyventojai jau dešimtmečius nėra patyrę tikros laisvės ir todėl daug žmonių, jaunesnių nei 30 metų, gyvenime yra matę tik skurdą ir smurtines represijas;
- B. kadangi krizės apimtoje Zimbabvėje vėl kyla neramumai, nes stinga grynujų pinigų, plačiai paplitęs nedarbas, valstybės tarnautojų korupcija ir valdžios institucijos deda pastangas suvaržyti žodžio laisvę ir politinę opoziciją; kadangi dabar, laukdamos

¹ OL L 40, 2016 2 17, p. 11.

- R. Mugabe valdymo pabaigos, įsitvirtina įvairios grupės;
- C. kadangi, 2013 m. žlugus koalicinei vyriausybei, Tendai Biti nuveiktas ekonomikos stabilizavimo ir valstybės pajamų didinimo darbas nuėjo perniek, nes sugrįžta prie protekcijų ir kleptokratijos sistemos ir baime valdomos valstybės; kadangi Zimbabvė dabar patiria didžiausią nuo 2008 m. šalyje įvykusios hiperinfliacijos ekonomikos krizę; kadangi vyriausybė yra faktiškai bankrutavusi;
- D. kadangi nuo 2016 m. gegužės tūkstančiai demonstrantų – neužsiregistravę prekyautojai, jauni bedarbiai ir dabar jau prisijungę specialistų darbus dirbantys žmonės – išėjo į gatves miestų centruose visoje Zimbabvėje protestuoti prieš darbo praradimą, masinį nedarbą ir vyriausybės nesugebėjimą išpildyti žmonių bazinių ekonominių lūkesčių, visų pirma, sukurti darbo vietas teikiančią darbo rinką, valstybės tarnybą, už kurią laiku mokamas atlyginimas, patikimą stabilią valiutą ir prieinamų kainų režimą; kadangi reguliariai ir vertinga valiuta mokama tik kariuomenei;
- E. kadangi dvasininko Evano Mawarire vadovaujamas protesto judėjimas, kuriam naudojamas saitazodis #ThisFlag, sulaukė bažnyčių ir vidurinės klasės, kurios iki tol stengėsi išvengti politikos gatvėse, paramos;
- F. kadangi 2016 m. liepos 6 d. opozicijos judėjimas #ThisFlag paragino surengti nacionalinę streiko dieną protestuojant prieš tai, kad vyriausybė nieko nesiima dėl korupcijos, nebaudžiamumo ir skurdo; kadangi dėl to sostinėje masiškai uždaryta dauguma parduotuvių ir įmonių ir valdžios institucijos ėmėsi plataus susidorojimo priemonių;
- G. kadangi su 2016 m. liepos mėn. streiku susijusio socialinio judėjimo #Tajamuka lyderis Promise Mkwanzari, sulaikytas ir apkaltintas viešojo smurto kurstymu, paleistas už užstatą; kadangi kita #Tajamuka aktyvistė, Linda Masarira, suimta per protestus liepos mėn. ir tebėra sulaikyta;
- H. kadangi daug demonstracijų dabar organizuojamos per socialinius tinklus ir kadangi Zimbabvės valdžios institucijos užblokavo prieigą prie interneto ir „WhatsApp“ tekstines žinutes, kad sutrukdytų protestuoti;
- I. kadangi per demonstracijas suimta šimtai žmonių; kadangi 2016 m. rugpjūčio 26 d. sostinėje Harareje įvyko kruvinių susirėmimų, kai policija nekreipė dėmesio į teismo nutartį ir lazdomis išvaikė tūkstančius protestuotojų, susirinkusių dėl Nacionalinės rinkimų reformos darbotvarkės (NERA), kad išreikštų nepritariamą likusioms rinkimų reformoms prieš 2018 m. vyksiančius nacionalinius rinkimus, kurių šalis nekantriai laukia; kadangi daugelis suimtųjų vis dar sulaikyti ir tiksliai daugelio jų buvimo vieta nežinoma;
- J. kadangi prezidentas R. Mugabe yra valdžioje nuo nepriklausomybės paskelbimo 1980 m. ir siekia būti dar kartą perrinktas ir kadangi keli jo vyriausybės nariai pasmerkė raginimus įvykdyti rinkimų reformą prieš 2018 m. rinkimus;
- K. kadangi nepriklausomybės kovų veteranai, anksčiau buvę artimi R. Mugabe sąjungininkai valdančiojoje partijoje, boikotavo jo kalbą 2016 m. rugpjūčio 8 d., pasmerkdami jo diktatūros kryptį ir jo nesugebėjimą rasti išeitį iš didelės ekonomikos krizės, niokojančios šalį nuo 2000 m.; kadangi šį boikotą prezidentas laiko išdavyste ir kerštaudamas suėmė tris Nacionalinės nepriklausomybės kovų veteranų asociacijos

narius;

- L. kadangi 2016 m. rugsėjo 2 d. policija pasinaudojo įstatymuose numatyta priemone Nr. 101A ir uždraudė visas demonstracijas Hararės centre likus kelioms valandoms iki valandos, kurią 18 politinių partijų turėjo surengti didelę demonstraciją sostinėje;
 - M. kadangi 2016 m. rugsėjo 7 d. Aukščiausiasis Teismas sustabdė šį draudimą septynioms dienoms ir kadangi šis sprendimas priimtas praėjus vos keletui dienų po to, kai prezidentas R. Mugabe pažeidė teismų sistemos nepriklausomumą kaltindamas Zimbabvės teisėjus dėl „neatsakingai“ priimamų sprendimų, kuriais leidžiamos demonstracijos prieš jo valdžią;
 - N. kadangi Zimbabvės žmogaus teisių komisija nurodė, kad pagalba maistu, sutelkta norint padėti badaujantiems kaimo gyventojams, nukentėjusiems nuo sausras visoje šalyje, buvo dalijama partijos nariams ir partijos ZANU PF nariai nesuteikė pagalbos maistu opozicinių partijų rėmėjams; kadangi Zimbabvės vyriausybė 2016 m. vasario mėn. paskelbė kritinę padėtį ir apskaičiuota, kad iki 2017 m. sausio mėn. maždaug 4,5 mln. žmonių reikės pagalbos maistu ir kad pusė kaimo gyventojų patiria badą;
 - O. kadangi 2016 m. kovo 9 d. suėjo metai nuo žmogaus teisių gynėjo Itai Dzamaros pagrobimo; kadangi Aukščiausiasis teismas įsakė vyriausybei ieškoti I. Dzamaros ir kas dvi savaites atsiskaityti apie padarytą pažangą iki bus nustatyta jo buvimo vieta;
 - P. kadangi Zimbabvė yra pasirašiusi Kotonu susitarimą, kurio 96 straipsnyje numatyta, kad pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms yra esminis AKR ir ES bendradarbiavimo elementas;
 - Q. kadangi maža dalis Zimbabvei taikomų ES ribojamųjų priemonių 2016 m. vasario mėn. buvo atnaujinta iki 2017 m. vasario 20 d.; kadangi Prezidentui R. Mugabe, Grace Mugabe ir Zimbabvės gynybos pramonei bus toliau taikomas turto įšaldymas ir draudimas keliauti; kadangi ginklų embargas bus taikomas toliau; kadangi ES jau panaikino apribojimus 78 fiziniams asmenims ir 8 juridiniams asmenims;
 - R. kadangi iš 11-ojo Europos plėtros fondo 2014–2020 m. laikotarpiu Zimbabvei pagal Nacionalinę orientacinę programą (NIP) skirta 234 mln. EUR, daugiausia dėmesio skiriant trims pagrindinėms sritims: sveikatai, žemės ūkiu grindžiamam ekonomikos vystymuisi ir valdymui bei institucijų kūrimui;
1. reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančio smurto prieš pastaraisiais mėnesiais Zimbabvėje demonstracijose dalyvaujančius asmenis; susirūpinęs atkreipia dėmesį į neseniai paskelbtą draudimą vieną mėnesį rengti demonstracijas; ragina Zimbabvės vyriausybę ir visas partijas gerbti teisę rengti taikias demonstracijas siekiant spręsti tikrai nerimą keliančius klausimus, ir ragina Zimbabvės valdžios institucijas ištirti įtarimus dėl Zimbabvės policijos daromo pernelyg didelės jėgos naudojimo ir kitų žmogaus teisių pažeidimų, ir patraukti ją atsakomybėn;
 2. yra susirūpinęs dėl to, kad išaugo žmogaus teisių gynėjų ir taikiose bei teisėtose demonstracijose dalyvaujančių asmenų savavališkų sulaikymų, ir ragina laikytis teisinės valstybės principo ir nepažeisti konstitucijos;
 3. ragina Zimbabvės valdžios institucijas nedelsiant ir besąlygiškai paleisti visus politinius kalinius;

4. smerkia Prezidento R. Mugabe neseniai padarytus pareiškimus, kuriuose jis kritikavo Zimbabvės teismų sistemą ir ragina Zimbabvės valdžios institucijas nesikišti į teismų nepriklausomumą;
5. primena, kad pagal Visuotinį politinį susitarimą Zimbabvė įsipareigojo užtikrinti, kad tiek jos teisės aktai, tiek procedūros ir praktika atitiks tarptautinius žmogaus teisių principus ir teisės aktus, taip pat susirinkimų, asociacijų ir žodžio laisvę;
6. atkreipia dėmesį ypač sunkią daugelio moterų padėtį Zimbabvėje ir į poreikį gerbti moterų teises;
7. mano, kad per anksti panaikinta dauguma ribojamųjų priemonių ir kad Taryba ir Komisija turėtų atidžiai apsvarstyti, ar dera iš naujo taikyti tam tikras ribojamąsias priemones, kartu aiškiai nurodant, jog, Zimbabvei akivaizdžiai pradėjus siekti demokratijos, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms, minėtos priemonės bus panaikintos ir bus sudaryta galimybė naudotis pagalbos priemonių rinkiniu, visų pirma paaiškinant, kad parama bus teikiama laisvam ir sąžiningam rinkimų procesui ir policijos reformai;
8. ragina taikiai ir remiantis laisvu ir sąžiningu rinkimų procesu, teisinės valstybės principu ir pagarba žmogaus teisėms perduoti valdžią siekiant sukurti laisvą, klestinčią, pliuralistinę demokratiją;
9. griežtai smerkia trukdymą teikti pagalbą maistu siekiant politinių tikslų; pabrėžia susirūpinimą dėl bet kokių tolesnių priemonių, kuriomis būtų daroma žala žemės ūkio gamybai, ir ragina imtis veiksmų siekiant gerinti aprūpinimą maistu;
10. reiškia nuolatinį susirūpinimą dėl Itai Dzamaros pagrobimo; prašo taikyti principą habeas corpus ir už jo pagrobimą atsakingus asmenis traukti atsakomybėn;
11. primygtinai ragina ES užtikrinti, kad Zimbabvei pagal nacionalinę orientacinę programą skirtos lėšos būtų veiksmingai panaudojamos numatytiems sektoriams, ir ragina Zimbabvės vyriausybę sudaryti sąlygas Komisijai nekliudomai susipažinti su ES finansuojamais projektais ir didinti vyriausybės atvirumą techninei pagalbai, skiriamai projektams ir programoms, dėl kurių bendrai susitarta;
12. pabrėžia, kad svarbu, jog ES pradėtų politinį dialogą su Zimbabvės valdžios institucijomis pagal Kotonu susitarimo 8 ir 96 straipsnius, taip patvirtindama ES įsipareigojimą remti vietos gyventojus;
13. primygtinai ragina Pietų Afrikos vystymosi bendriją (PAVB) ir Tautų Sandraugą vėl bendradarbiauti siekiant padėti atgaivinti Zimbabvės demokratėjimo procesą;
14. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybai, Europos Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Europos išorės veiksmų tarnybai, Zimbabvės vyriausybei ir parlamentui, Pietų Afrikos vystymosi bendrijos vyriausybėms, Afrikos Sąjungai, Panafrikos Parlamentui, AKR ir ES jungtinei parlamentinei asamblėjai ir Tautų Sandraugos generaliniam sekretoriui.